

NELER ÖĞRENECEĞİM?

- MONDROS MÜTAREKESİ SONRASI ÜLKEDE GELİŞMELER
- KURTULUŞ SAVAŞINDA CEPHELER
- GÜNEY CEPHESİ

MONDROS MÜTAREKESİ SONRASI ÜLKEDE GELİŞMELER

Azınlıkların Faaliyetleri Ve Ayrılıkçı Cemiyetler

- Mütareke sonrasında, İtilaf güçlerinden ve işgallerinden güç alan bazı unsurlar (azınlıklar ve bazı Osmanlı tebası olan guruplar), ayrılıkçı bir tutum içine girdiler.
- Daima hoşgörüle karşılanan gayrimüslim azınlıklar, Anadolu'da hakim unsur olamaya veya işgalcilere zemin hazırlamaya çalıştılar
- İttihatçılar ülkeyi terk etti ve yeni yönetim de tam bir çaresizlik içindeydi.
- Türkiye Wilson Prensiplerine uygun yapılmasını bekliyordu ama böyle olmadı. Büyük devletler sözünde durmadı. Rumların, Ermeniler ve Yahudiler işgaller yapma ve yeni yeni devletler kurma yönünde faaliyet yaptılar.

Wilson Prensiplerindeki Problematik

- Wilson Prensipleri Osmanlı Devleti içindeki Türklere güvenli bir egemenlik tanıyormuş gibi görünmekle birlikte; Osmanlı yönetimindeki diğer uluslara da her türlü kuşkudan uzak yaşam güvenliği ile özerk gelişmeleri için her türlü özgürlük sağlanmaktaydı.
- Wilson Prensiplerindeki Problematik
- Wilson Prensipleri Osmanlı Devleti içindeki Türklere güvenli bir egemenlik tanıyormuş gibi görünmekle birlikte; Osmanlı yönetimindeki diğer uluslara da her türlü kuşkudan uzak yaşam güvenliği ile özerk gelişmeleri için her türlü özgürlük sağlanmaktaydı.

MİLLÎ VARLIĞA DÜŞMAN CEMİYETLER**PONTUS RUM**

Amacı: Batum'dan İnebolu'ya-Gümüşhane'den Amasya'ya kadar bir pontus devleti kurmak. Faaliyet Yeri:İstanbul merkez-Karadeniz Kıyıları. Rum gençlerde Pontuscu düşüncenin gelişmesinde Merzifon Amerikan Kolejinin büyük etkisi oldu. Mavri Mira ve Entniki Eterya ile ortak çalıştı.

MAVRİ MİRA

İstanbul-Trakya-Bahanelolu'yu Yunanistan'a bağlamak Patrikhane ve Yunanistan hükümeti destekledi. Yunan Kızılhaçı Silah temin etti. Örgüt, Marmara ve Ege bölgesinde katliam ve baskı yaptı. Ermeni Patriğiyle işbirliğine girerek Megalo İdea'yı gerçekleştirmek istedi.

**TAŞNAK-
HINÇAKRAMGAVAR****ALYANS İSRAİLİT
VE
MAKABİ TEŞKİLATI**

Her zaman osmanlı hoşgörüsü içinde yaşayan Yahudiler Mübareke sürecinde Rumlarla işbirliği yapmayı tercih ettiler. Hahamhane ve Patrik birlikte bir muhtıra hazırladılar. Amaçları Filistin bölgesinde bir Yahudi devleti kurmaktır. Akıca da yemin Napolyon 1799'da bir ilan yapılmıştı. Yahudileri Hristiyan güçlerine yardım olmaları bunun karşılığında da Filistin'de bir Yahudi devleti kuracağı sözünü verdi. 948 yılında İsrail kuruldu.

İNGİLİZ MUHİPLERİ**WILSON PRENS.
CEMİYETİ****KÜRT TEALİ****SULH VE SELAMETİ
OSMANLI CEMİYETİ****Milli Cemiyetler**

- İşgallere, zararlı cemiyetlere ve azınlıkların yürüttüğü faaliyetlere tepki
- İşgallerden sonra İttihatçıların ülkeden kaçması ve yeni hükümetin bir şey yapamaması
- Halkın örgütlenerek kendisini ve memleketini koruma isteği
- İşgaller karşısında Milli duygu ve düşüncenin gelişmesi

MİLLÎ CEMİYETLER**DOĞU ANADOLU
MÜDAFAA-İ HUKUK
CEMİYETİ****TRAKYA PAŞAELİ
MÜDAFAA-İ HUKUK
CEMİYETİ****TRABZON MÜDAFAA-İ
HUKUK CEMİYETİ****İZMİR MÜDAFAA-İ
HUKUK CEMİYETİ
*İZMİR REDD-İ İLHAK
CEMİYETİ****KİLİKYALILAR
CEMİYETİ****MİLLİ KONGRE
CEMİYETİ****Milli Cemiyetlerin Özellikleri**

- Milliyetçi düşüncenin etkisiyle kurulmuşlardır.
- Bölgesel faaliyet göstermişlerdir.
- Genellikle basın yayın yoluyla mücadele etmişlerdir.
- Birlikten yoksundurlar fakat kılcal damarlar gibi ülkenin her noktasında kurulmuşlardır
- Büyüklerine Müdafaa-yı Hukuk, küçüklerine İstihlas-ı vatan denilmiştir. Bazı bölgelerde İslam Şurası olarak örgütlenmiştir.
- Genellikle örgütleri destekleyenler İttihat ve Terakki mensuplarıdır

KURTULUŞ SAVAŞINDA CEPHELER

- Mondros'un 7 ve 24. maddelerini bahane gösteren İngilizler, Fransızlar ve Ermeniler vatanın dört bir yanını işgal etmeye başlamışlardır.
- Bunun üzerine vatani işgallerden kurtarmak amacıyla milli direniş gurupları oluşmuştur.
- Zamanla düzenli birlikler haline getirilmiş olan bu guruplar Kuva-yı Milliye olarak isimlendirilmiştir.
- Gerek yerel halk gerekse Kuva-yı Milliye; Kurtuluş Savaşı boyunca Doğu'da Ermenilerle, Batı'da Yunanlılarla, Güney'de Ermeni ve Fransızlarla mücadele etmiştir

DOĞU CEPHESİ

Ermeni sorunu ilk kez 1878 Berlin Anlaşması'nda uluslar arası sorun haline gelmiştir. Ermeniler isyan ederek Rusya ile işbirliği içine girmeleri üzerine Osmanlı Devleti Tehcir Kanunu ile Doğu Anadolu'daki Ermenileri Suriye'ye yerleştirmiştir. Ermeniler Wilson ilkelerine dayanarak her ne kadar Doğu Anadolu'da Ermeni Devleti kurmak istemişlerse de Harbord Raporu ile Ermenilerin çoğunluk olmadığı anlaşılmıştır. Kazım Karabekir komutasında 15. kolordunun kazandığı Kars Zaferi TBMM'nin kazandığı ilk askeri zafer olup, sonucunda Ermenilerle Gümrü Anlaşması imzalanmıştır.

GÜNEY CEPHESİ

Mondros Ateşkes anlaşmasından sonra İngilizlerin işgal ettiği Urfa, Antep ve Maraş Fransızlara bırakıldı. Bu cephede yerel halk, Ermeni ve Fransızlara karşı dışarıdan yardım almadan galip gelmişlerdir. Fransızlar Sakarya zaferini T.B.M.M. ordusunun kazanmasından hemen sonra imzalanan Ankara Anlaşması (20 Ekim 1921) ile Anadolu'yu boşaltmışlar ve Suriye sınırı çizilmiştir.

GÜNEY CEPHESİ MUHAREBELERİ

GÜNEY CEPHESİ

- İtilaf devletlerinin Mondros'tan sonra Güney bölgelerimizin işgaline girişmeleri bu bölgede yer yer direniş hareketlerine yol açtı.
- İşgalci devletlerin ilgi merkezini; petrol yatakları (Orta Doğu) ve verimli topraklar (Çukurova) oluşturmaktaydı.
- Bu bölgeler önce İngilizler tarafından işgal edilmiş daha sonra Fransızlara devredilmiştir.
- İşgal edilen yerler; Musul, İskenderun Kilis, Adana, Antep, Maras, Urfa...
- İngiliz işgalinin geçici olması sebebiyle halk, önemli bir direniş hareketi gösterilmedi ancak Fransızların Ermenilerle işbirliği yaparak halkı sindirmeye çalışması ilk direniş faaliyetlerini başlattı.
- İşgalcilerin temel hedefi verimli Çukurova arazilerini işgal etmek veya kontrol edebilecekleri bir devlete vermektir. Bu uydu devlet de Ermenilerdi.
- Ermeniler, Amerika, Mısır, Suriye ve Fransa'dan getirilerek Türk köylerine yerleştirilmiş ve işgallerde Fransızlara yardım etmişlerdir.
- İşgalcilerin temel hedefi verimli Çukurova arazilerini işgal etmek veya kontrol edebilecekleri bir devlete vermektir. Bu uydu devlet de Ermenilerdi.
- Ermeniler, Amerika, Mısır, Suriye ve Fransa'dan getirilerek Türk köylerine yerleştirilmiş ve işgallerde Fransızlara yardım etmişlerdir.

Güney Cephesi - Maraş

- Maraş önce İngilizler, daha sonradan Ekim 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmiştir.
- Maraş'ta milli mücadelenin seyrini değiştirecek ve günümüzde de sembol olan bir olay yaşanmıştır. Sokakta evine gitmekte olan bir Türk kadına Ermeniler tarafından sarkıntılık edilmesi ve sonrasında başındaki başörtüsünü almaları üzerine, Sütçü İmam olaya müdahale ederek Ermenilere ilk kurşunu sıkmıştır. Bu olay Maraş direnişinin önemli bir başlangıç noktası olmuştur.
- Fransızlar ve Ermenilerin, Maraşlıların namuslarıyla oynamanın yanında Maraş kalesindeki Türk bayrağını indirip Fransız ve Ermeni bayrağı asmaları bardağı taşıran son damla olmuştur.
- Bu olay sonrasında Ulu camiye namaz kılmak için gelen cemaate "hürriyeti alınmış bir milletin Cuma namazı kılamayacağını" açıklaması yapılması üzerine Maraşlılar kaleye yürüyerek buraya tekrar Türk Bayrağını asmışlardır.
- Yapılan direniş ve mücadeleler sonrasında Şubat 1920'de Fransızlar Maraş'ı boşaltmıştır.

Sütçü İmam Anıtı

Güney Cephesi - Urfa

- Urfa, önce İngilizler daha sonra Ekim 1919'da Fransızlar tarafından işgal edilmiştir.
- Urfa'nın Fransızlara karşı yaptıkları direnişte Mustafa Kemal Paşa'nın gönderdiği Ali Saip Bey ve Kuva-yı Milliye birliklerinin önemli etkisi olmuştur.

Urfa Havalisi Kuva-yı Milliye Komutanı Ali Saip Ursavaş

- 3.000 kişilik kuvvet ve halkın kendi direnişi sonrasında Nisan 1920’de Fransızlar Urfa’dan çekilmek durumunda kalmıştır.
- Güney illerimizde gösterilen bu büyük direniş ve başarı Antalya yöresinde işgallerde bulunan İtalya’ya da örnek olmuş ve İtalya hızlı bir şekilde işgal ettiği yerlerden çekilmiştir.

İstiklal Madalyası

Güney Cephesi - Antep

- Antep, önce İngilizler tarafından işgal edilmiş, Ekim 1919’da Fransızlara devredilmiştir.
- İşgalde Fransızlar yine Ermenilerle işbirliği yapmışlardır.

- Antep'in güneyinde ve batısındaki mevzilerde bulunan Fransız kuvvetlerince kuşatıldı.
- Fransızlar bu kuşatmada Amerikan kolejlerini merkez üssü haline getirmişler topar yerleştirip ambar olarak kullanmışlardı.
- Fransız ve Ermeni birliklerinin şehre girişlerini Kuva-yı Milliye birlikleri engellemek istediler ama Ermenilerden takviye alan Fransızlar şehre girdi.
- Fransızlar şehre girdilerse de Antep halkı Nisan 1920'de ayaklandı. Bu olaylar yaşanırken Mustafa Kemal Paşa Ankara'dan Kılıç Ali'yi halkı örgütlemek üzere Antep'e göndermişti. Fransızlar beklemedikleri bu direniş karşısında şehri iki taraftan kuşatarak kadın, çocuk ve yaşlı demeden aylarca bombaladı ve 6.000 kişi hayatını kaybetti.
- Tam 10 ay direnen Antep halkı, mecburen Şubat 1921'de teslim oldu. Antep halkının sergilediği bu direniş ve mücadele için BMM tarafından Antep şehrine gazi unvanı verilmiştir.
- Antep, Ankara Anlaşması (20 Ekim 1921) ile Fransız işgallerinden kurtulmuştur.

Fransız İşgaline Karşı Direnen Antepliler

Resim : 59- Fransızların işgaliyle Antep'te her yaştan insan, direniş için teşkilatlanmaya başladı.

Fransız İşgaline Karşı Direnen Antep'liiler

Güney Cephesi - Adana

- Fransızlar 1918 yılının Aralık ayı içerisinde Dört Yol, Mersin, Tarsus ve Adana'yı işgal ettiler.
- Fransızlar bu bölgenin işgalinde Ermeni intikam alayı ve Ermeni fedailerini kullanmışlardır.
- Ferda adıyla bir gazete çıkarmışlar, işbirlikçi aileleri yüksek memuriyet göreviyle ödüllendirmişlerdi.
- Fransızlar halktan zorla Ankara hükümetini istemediklerine dair belgeler almışlar karşı çıkanlar cezalandırılmıştı.
- Fransızların ilk girdikleri Dört Yol'da direniş başladıysa da Fransızlar Pozantı'ya kadar ilerledi.
- Kuva-yı Milliye birlikleri Pozantı'da Fransızları durdurdu. Fransızlarla yapılan görüşmeler ve yapılan Ankara Anlaşması (20 Ekim 1921) ile Adana ve çevresi Fransız işgallerinden kurtulmuştur.

Güney Cephesi - Antalya Ve Konya

- İtalyanlar, Antalya ve Konya'yı işgal etmişlerdi.
- BMM ordularının Batı Cephesi'nde kazandığı zaferler İtalyanları işgal ettikleri bölgelerden çekilmek zorunda bıraktı.
- İtalyanlar II. İnönü Savaşı'ndan sonra Anadolu'dan çekilmeye başladı.
- Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra da Anadolu'yu tamamen terk ettiler.